

De almindelige Domstole vare nemlig ganske ubrugelige for Arbejderne. Uagtet Sagerne vare underkastede den hurtigere privatpolitiretlige Procedure, vare de dog paa den Maade, vor Retspleje blev praktiseret, i den Grad Genstand for Forhaling og forbunden med Besvær og Bekostning, at Arbejderen i Virkeligheden var uden Retshjælp overfor en samvittighedsløs Arbejdsgiver. De fleste Sager opstod jo ved, at Arbejderen forlangte en Løn, som Arbejdsgiveren ikke vilde betale. Arbejdsgiveren havde da ikke nogen Hastværk med at faa Ende paa Sagen, men det havde Arbejderen. De 10 Kr., som Sagen maaske drejede sig om, kunde være en Velfærdssag for ham, naar han fik dem idag; medens Udsigten til at faa 10 Kr. om 4 Maaneder, naar han maaske var sat paa Gaden af Husværtten eller havde søgt Arbejde i en anden By, var ret værdiløs. Han blev derfor ofte tvungen ind paa et magert Forlig, ved hvilket han opgav en Del af sin Ret for at faa Resten straks.

At vi ikke har reformeret paa dette Omraade og ladet f. Eks. Tyskland overfløje os i demokratisk Tankegang paa dette Punkt, skyldes to forskellige Omstændigheder: *Dels* har vor Retspleje lige siden Grundloven stagneret i Udvikling, bestandig ventende paa den store Retsplejereform og derfor bestandig kvælende partielle Reforme i Fødselen; *dels* har vort Arbejderparti ikke opstillet Kravet om en Arbejdsret, fordi man i Arbejderpartiet havde andre Midler.

Der er maaske Intet, der i den Grad har bidraget til at føre Arbejderne ind i Organisationerne, som den Følelse, at man kun ved Organisationernes Hjælp kunde sikre sig Retfærdighed. I hvert Fald har det sikkert bidraget meget til Organiseringen, at Arbejderen i sin Fagforeningsformand saa sin Beskytter mod Arbejdsgivervilkaarlighed.

Efterhaanden som Organisationerne hos os tiltog i Styrke og Omfang, svandt Mester- og Svendesagerne ind i Antal ved de almindelige Retter. Naar Mesteren vilde trække 3 Kr. af Lønnen for en Hammer, der var bleven borte — for at vælge et allerede fremdraget Eksempel — saa klagede Svenden — ikke til Retten, men til sin Foreningsformand, og denne undersøgte Sagen, dannede sig sin Mening om den og handlede derefter.

Nu kom en Periode, hvor det var Mestrene, der trængte til Beskyttelse, men derefter indtraadte den sidste Periode i Udviklingen, den, hvor de to modstaaende Organisationer ved fælles Bestræbelser tilvejebringer den manglende Retshjælp ved at oprette *faglige Voldgiftsretter*.

Naar vi derfor nu spørger om, hvorvidt der er Trang til Oprettelse af de omtalte Arbejdsretter, maa Svaret vistnok — i hvert Fald foreløbigt — benægtes. I Stedet for Arbejdsretten har vi den faglige Voldgiftsret. I saa Henseende er det gaet os paa samme Maade som i England, der heller ikke har indført Arbejdsretter.

Fordelene ved den faglige Voldgiftsret frem for Arbejdsretten er *dels*, at Dommerne ere endnu mere sagkyndige end Arbejdsrettens Dommere, da de ikke blot ere Arbejdsgivere og Arbejdere, men ere Arbejdsgivere og Arbejdere i det paagældende Fag, *dels* at Proceduren er endnu mere hurtig, bekvem og billig. Voldgiftsretten kan sætte Mødetiden og Mødestedet efter Parternes Bekvemmelighed, hvad Arbejdsretten, der har mange Sager i alle Fag, ikke kan.

Det sidste Hensyn har navnlig Betydning for Arbejdsgivere med store omfattende Virksomheder. Hvis de skulde møde for en Arbejdsret i alle de Smaakonflikter, der kan opstaa paa deres mange Værksteder, vilde det kunne blive en utaalelig Byrde for dem.

Dernæst spiller den faglige Voldgiftsret sikkert en vigtig Rolle i rent indre organisatorisk Henseende. Den stadige Mægling og Forhandling, som Voldgiftsproceduren fører med sig, bidrager til at tvinge Organisationerne til at staa paa Forhandlingsfod sammen, og til, at mangen unyttig Ildebrand kan blive slukket i Tide.

Ved Siden af Fordelene er der ogsaa Skavanker ved den faglige Voldgift.